

Otuz Üçüncü Söz'ün Yirmi Beşinci Pencere'sini izah eder misiniz?

"Yirmi Beşinci Pencere"

"Nasıl ki, madrup, elbette dâribe delâlet eder. San'atlı bir eser, san'atkârı icab eder. Veled, vâlidî iktiza eder. Tahtiyet, fevkiyeti istilzam eder ve hâkezâ..."

"Bütün umur-i izafiye tabir ettikleri, biri birisiz olmayan evsâf-ı nisbiye misillü, şu kâinatın cüz'iyatında ve heyet-i umumiyesinde görünen imkân dahi, vücubu gösterir. Ve bütün onlarda görünen infial, bir fiili gösterir. Ve umumunda görünen mahlûkiyet, hâlıkıyeti gösterir. Ve umumunda görünen kesret ve terkip, vahdeti istilzam eder. Ve vücub ve fiil ve hâlıkıyet ve vahdet, bilbedâhe ve bizzarure, mümkün, münfail, kesir, mürekkep, mahlûk olmayan, vâcib ve fâil, vâhid ve hâlık olan mevsuflarını ister. Öyle ise, bilbedâhe, bütün kâinattaki bütün imkânlar, bütün infialler, bütün mahlûkiyetler, bütün kesret ve terkipler, bir Zât ı Vâcibü'l-Vücut, Fa'âlün limâ Yürid, Hâlık-ı Külli Şeye, Vâhid-i Ehade şehadet eder."

"*Elhasıl:* Nasıl imkândan vücub görünüyor; infialden fiil ve kesretten vahdet-bunların vücudu, onların vücuduna kat'iyen delâlet eder. Öyle de, mevcudat üstünde görünen masnûiyet ve merzukıyet gibi sıfatlar dahi, sâniyyet, rezzâkiyet gibi şe'nlerin vücutlarına kat'î delâlet ediyor. Şu sıfâtın vücudu dahi, bizzarure ve bilbedâhe, bir Hallâk ve Rezzak Sâni-i Rahîmin vücuduna delâlet eder."

"Demek, her bir mevcut taşıdığı yüzler, bu çeşit sıfatlar lisanıyla, Zât-ı Vâcibü'l-Vücutun yüzler Esmâ-i Hüsnâsına şehadet ederler. Bu şehadetler kabul edilmezse, mevcudatın bütün bu çeşit sıfatlarını inkâr etmek lâzım gelir."(1)

Madrup, elbette dâribe delâlet eder: Ortada bir fiil varsa, fail de vardır demektir. Fail olmadan fiilin olması imkansızdır. Dövülme fiili döveni, faili gösterir. Yani ortada bir dövülme varsa, döven de var demektir. Döven olmadan dövülmenin olması mümkün değildir

San'atlı bir eser, san'atkârı icab eder: Sanat varsa, mutlaka bu sanatın

sanatkarı vardır. Sanatkar olmaksızın sanatın olması mümkün değildir.

Veled, vâliidi iktiza eder: Ortada bir çocuk varsa, onu doğuran bir annesi vardır. Baba ve anne olmaksızın çocuk olamaz. Yani fiil ile fail arasında şiddetli bir gereklilik, lüzumiyet bağı vardır. Bu bağı ve gerekliliği ortadan kaldırmak mümkün değildir.

Tahtiyet, fevkiyeti istilzam eder: Bir şey alta ise mutlaka onun bir üstü vardır. Zira alt kavramını ortaya çıkartan ve meydana getiren şey onun üstüdür.

Aynen öyle de varlıkta gördüğümüz binlerce fiil, iz, sanat, eser; Allah'ın yüzlerce isimlerini bizlere anlatmakta ve tanıtmaktadır.

(1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, Yirmi Beşinci Pencere.](#)